

(א) וכדכתיב גר' ה' גשמת אדם תמונה ריש פ' נח, (ג) ויל' רכס], (א) טענת כ': (ד) ונסתדרין מ. צ' צ' קוט: (ה) מוספתא יומא פ"ד, (ו) מוספתא פ"ב ברטא נל: (ז) מוספתא פ"ב, (ז) (ז) מוספתא ריש פ"ח, (ח) גיטין (ט) ו' ט' י"א חמג]

תורה אור השלם

1 קטנתי מכל החסידים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הדין הזה ונתתה הדין לשיני מןהזון: בראשית לב יא
 2 כי תבנה בית ה'ך וְעִשִׂיתָ מַעֲבָד לַגִּבּוֹר וְלֹא תִשָּׂים דָּמַיִם בְּבֵיתְךָ כִּי יִפֹּל וְנִפְלַל מִפְּנֵי: דברים כב ח
 3 אִם יֵשׁ עֲלֶיךָ מִלֶּאֱךָ מִלִּיץ אֲחֶךָ מִי אֶלֶף וְהִגִּיד לְאָדָם יִשְׂרָאֵל וְהִזְנֶנּוּ וְיִאֱמַר פָּרְעֵנוּ מִיָּדְךָ שְׁחַת מִצְרַיִתִי כִּפּוּר: אבות לב כג-כד

גהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואלו הן פרקליטין (עושה למטה) מאמר וי"ב ס"א אין זה: (ב) בא"ד שבהן תלי לבי"ד: (ג) ד"ה דקין מיתה עומת:

לעזר רש"י

בטור"ד [בטור"ד] א. הכאה. פריטי"י [פריטי"א]. ארון. משטי"ר [מישטי"ר]. ארון כלים.

מוסף רש"י

מנבין. ממעטין (תנ"ח כ.). שלשה בדקי מיתה. שהאשה נדקת בהן בשעת הכנה שלם ימלא בה אחד מהם ממות (ברכות לא.).

במה מדליקין פרק שני שבת

לב.

**עין משפט
גר מצוה**

ק"ח א מ"י פ"ב מהל' רולח ושמירת נפש ה' ו' סגנון עשין עט ש"ע י"ד ס"י ק"ו סעף ה' כ"ג: ק"ב ב מ"י פ"א מהל' משנה ה' א סגנון עשין יג טו"ע י"ד ס"י סעף א:

רבינו הגנאל

ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הוהרתי [אתכם], כגון החלה והתרומה. נשמה שקרויה גר נחתי בכס על עסקי גר הוהרתי אתכם, אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל שמתכם. ולמה בשעת לידה אמר רבא נפל תורא חודר סכיני. חירוש תירוס אמתא חד מחבטא נירו, פי' תרבה להתרומם השפחה על איונתה אחת הכאה ההיה עליה. כלומר פעמים רבות מכעסת איונתה ומקבעת איונתה את הכל בלבה והיא משלמת לה בכאה אחת הכל. וכן רע"א מחגרא ועיזא רויסתא אבב חוטרא מילי ואב" [דרין] חושבנא, אפי' רועה סתם שאין יכול לרוץ, ועו בורחת ורצה בשדות כשמגיע בשער גדרות הצאן כדמתרגמינן חוטרין דען ובבית הדיר (כז) כדתנן הכונס צאן לדיר, שם מעלה חשבון הבריות שברחה ושם מכה אותה. בתנות של יין הכל אוהבין באין ושוותין בשלום בעל הנותן כרי שישתו עמו, אבל אם רואין שנתפס אדם בבית המכס או בבית המושל ליגע כל אוהביו ברוחין אין אחד מהן פונה אליו. לא יעמוד אדם במקום ככה ויאמר עושין לי נס [ממא] אין עושין לו נס, ואם עושים לו מנבין לו מוכותיו שנאמר קטנתי מכל החסידים וגו'. לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והיפטר. ת"ר חלה ונטה למות אומרים לו התודה שכן דרך כל המומתים מתורדים, אדם יוצא לשוק היא דומה כמי [שנמסר] לטורדיו, חש בראשו דומה כמי שנתנהו בקולר. עלה למטה דומה כמי שהעלוהו לגדרים לידון, אם יש לו פרקליטין המלמדין עליו זכות ניצל אם לא לא ניצל. תשובה ומעשים טובים הן פרקליטין של אדם, אפילו תתקצ"ט מלמדין עליו חובה ואחד מלמד עליו זכות ניצל, שנאמר אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם וישרו ויחוננו ויאמר פרעהו מאות ותשעה באותו מלאך של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך לחובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליץ אחד מני אלף שלש עבירות גשים מתות יולדות רבי אלעזר אומר גשים מתות יולדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' יוסי אומר ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית עם תניא ר' יוסי אומר ר' שלשה בדקי מיתה נבראו באשה ואמרו לה שלשה בדקי מיתה גדה וחלה והדלקת הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן ר' תניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

על שקורין לארון הקודש ארנא. לא ארון שעשה גלגל קלמר דמסתמא לא היו מוכרים ארון שהיה לפני כמה שנים שנגנו ציט הראשון אלף לארון שצית הכנסת אע"ג דבכל דוכמי קרי ליה מיצה דתני העובר לפני המיזה היורד לפני המיזה (בבב"ב פ"ה דף טז.) אור"י אשכחן נמי דקרי ליה ארון כדלמר תשעה וארון מנטרפין (שם פ"ז דף טז.): מקלף

הנואתא נפישו אחי ומרחמי אבב בויוני לא אחי ולא מרחמי וגברי היכא מיבדקי אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הגשר גשר ותו לא אימא בעין גשר רב לא עבר במברא דיתוב ביה עכו"ם אמר דיילמא מיפקיד ליה דינא עליה ומתפיסנא בהדיה שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר שמואל בתרי אומי לא שליט ר' ינאי בדיק ועבר ר' ינאי לטעמיה (ד) דאמר "לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו נס שמוא אין עושין לו נס ואם עושין לו נס מנבין לו מוכותיו אמר רבי הנין מאי קראה ר' קטנתי מכל החסידים ומכל האמת רבי זירא ביומא דשוחא לא נפיק לביני דיקלא אמר ר' יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה ר' יוסי הגלילי ממונו ממונו להביא ראיה תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממונו (ממונו) ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל אלא ר' שמגולגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ר' יוסי הגלילי ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתורדין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לטורדיו חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנהו בקולר עלה למטה ונפל יהי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך להגיד לאדם ישרו ויחוננו ויאמר פרעהו מאות ותשעה באותו מלאך של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך לחובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליץ אחד מני אלף שלש עבירות גשים מתות יולדות רבי אלעזר אומר גשים מתות יולדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' יוסי אומר ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית עם תניא ר' יוסי אומר ר' שלשה בדקי מיתה נבראו באשה ואמרו לה שלשה בדקי מיתה גדה וחלה והדלקת הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן ר' תניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

ראיה לזכות: משש ימי בראשית. דכתיב קורא הדורות מראש (ישעיה מ) שנגלו לפניו הדורות ומעשיהם (ו) וקנס פורענותם: שהרי כשניתנה תורה עדיין לא נפל זה והכתוב קראו נופל: על ידי חייב. זע"ה זה שלא קיים מצות מעקה: אומרים. העומדין סס: שכן דרך כל המומתים מתורדין. כדתנן בסנהדרין שכל המתודה יש לו חלק כו' שכן מלינו בעין [והשען] שאמר לו יהושע כו' צפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מד.): לשוק. מנזיים שם מריבות ובעלי דינים נכרים וישראלים: דומה כמו שנמסר לטורדיו. להוליכו לפני השופט: חש בראשו. משש בעלמא מיוחש קל: נתנהו בקולר. הו טפי משמסר לטורדיו וגרוע מעולה לגדרים שאין דיין שם אלף להריגה ועל סרחון ממור וזריך פרקליטין גדולים: עלה למטה. שחלה הרבה שזריך לעלות ולפול למשכב: ואלו הן פרקליטין. (ב) שעושה למטה (ג) רזוי לבי"ד של מעלה משוכה ומעשים טובים: צאטו מלאך. שזריך עליו זכות והוא אחד מני אלף ואפילו הוא עצמו מעיד עליו חובה ניצול בנחת של זכות שנאמר מליץ אחד מני אלף במלינתו של מלאך אין אלף אחת מאלף להגיד ישרו ומשמע נמי שהמלאך המליץ הו אחד מני אלף דהא מלאך כתיב מכלל דהשאר מגידים עליו חובה אלף מדלף כתיב אם יש עליו מליץ אחד מני אלף איכא למידרשיה אמלאך ואמלילה: יולדות. בשעת לידתן: שלש עבירות. הן דמתניתין: ילדות. בחורות ואפילו שלש בשעת לידה: רבי אחא אומר. הילדות מתות על עון שמכבסות: ארנא. כך היו קורין מגדלות שלהם פריטי"י ובלשוננו משטי"ר: צים עם. לשון ציוי שמתקצין בו הכל: ולארון הקדש ארנא. ואין קורין אותו ארון הקדש: בדקי (ו). עונות שזדקין אותן בהן בשעת סכנה כרבנן לאמרי יולדות: דבקי. שמדבקין ומקיצין מיתה לפני זמנה כר' אלעזר דמי ילדות: ונמסרו

ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הוהרתי אתכם נשמה שנתתי בכס קרויה גר (ב) על עסקי גר הוהרתי אתכם אם אתם מקיימים אותם מוטב ואם לאו הריני נוטל נשמתכם ומ"ש בשעת לידתן אמר ר' רבא נפל תורא חדר לסכינא אביי אמר תפיש תירוס אמתא בחד מחטרא ליהו רב חסדא אמר שבקיה לרויא דמנפשיה נפיל מר עוקבא אמר רעיא הגרא ועיזו ריהטן אבב חוטרא מילי ואבי דרי חושבנא רב פפא אמר אבב

הנואתא נפישו אחי ומרחמי אבב בויוני לא אחי ולא מרחמי וגברי היכא מיבדקי אמר ריש לקיש בשעה שעוברים על הגשר גשר ותו לא אימא בעין גשר רב לא עבר במברא דיתוב ביה עכו"ם אמר דיילמא מיפקיד ליה דינא עליה ומתפיסנא בהדיה שמואל לא עבר אלא במברא דאית ביה עכו"ם אמר שמואל בתרי אומי לא שליט ר' ינאי בדיק ועבר ר' ינאי לטעמיה (ד) דאמר "לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושין לו נס שמוא אין עושין לו נס ואם עושין לו נס מנבין לו מוכותיו אמר רבי הנין מאי קראה ר' קטנתי מכל החסידים ומכל האמת רבי זירא ביומא דשוחא לא נפיק לביני דיקלא אמר ר' יצחק בריה דרב יהודה לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטר אמר מר עוקבא מאי קראה ר' יוסי הגלילי ממונו ממונו להביא ראיה תנא דבי רבי ישמעאל כי יפול הנופל ממונו (ממונו) ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל אלא ר' שמגולגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב: ת"ר ר' יוסי הגלילי ונטה למות אומרים לו התודה שכן כל המומתין מתורדין אדם יוצא לשוק יהי דומה בעיניו כמי שנמסר לטורדיו חש בראשו יהי דומה בעיניו כמי שנתנהו בקולר עלה למטה ונפל יהי דומה בעיניו כמו שהעלוהו לגדרים לידון שכל העולה לגדרים לידון אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול ואם לאו אינו ניצול ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים ואפי' תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך להגיד לאדם ישרו ויחוננו ויאמר פרעהו מאות ותשעה באותו מלאך של ר' יוסי הגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה באותו מלאך לחובה ואחד לזכות ניצול שנאמר מליץ אחד מני אלף שלש עבירות גשים מתות יולדות רבי אלעזר אומר גשים מתות יולדות ר' אחא אומר בעון שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארנא: תניא ר' יוסי אומר ר' ישמעאל בן אלעזר אומר בעון שני דברים עמי הארצות מתים על שקורין לארון הקודש ארנא ועל שקורין לבית הכנסת בית עם תניא ר' יוסי אומר ר' שלשה בדקי מיתה נבראו באשה ואמרו לה שלשה בדקי מיתה גדה וחלה והדלקת הגר חדא כר' אלעזר וחדא כרבנן ר' תניא רשב"ג אומר הלכות הקדש תרומות ומעשרות הן הן גופי תורה ונמסרו

ראיה לזכות: משש ימי בראשית. דכתיב קורא הדורות מראש (ישעיה מ) שנגלו לפניו הדורות ומעשיהם (ו) וקנס פורענותם: שהרי כשניתנה תורה עדיין לא נפל זה והכתוב קראו נופל: על ידי חייב. זע"ה זה שלא קיים מצות מעקה: אומרים. העומדין סס: שכן דרך כל המומתים מתורדין. כדתנן בסנהדרין שכל המתודה יש לו חלק כו' שכן מלינו בעין [והשען] שאמר לו יהושע כו' צפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מד.): לשוק. מנזיים שם מריבות ובעלי דינים נכרים וישראלים: דומה כמו שנמסר לטורדיו. להוליכו לפני השופט: חש בראשו. משש בעלמא מיוחש קל: נתנהו בקולר. הו טפי משמסר לטורדיו וגרוע מעולה לגדרים שאין דיין שם אלף להריגה ועל סרחון ממור וזריך פרקליטין גדולים: עלה למטה. שחלה הרבה שזריך לעלות ולפול למשכב: ואלו הן פרקליטין. (ב) שעושה למטה (ג) רזוי לבי"ד של מעלה משוכה ומעשים טובים: צאטו מלאך. שזריך עליו זכות והוא אחד מני אלף ואפילו הוא עצמו מעיד עליו חובה ניצול בנחת של זכות שנאמר מליץ אחד מני אלף במלינתו של מלאך אין אלף אחת מאלף להגיד ישרו ומשמע נמי שהמלאך המליץ הו אחד מני אלף דהא מלאך כתיב מכלל דהשאר מגידים עליו חובה אלף מדלף כתיב אם יש עליו מליץ אחד מני אלף איכא למידרשיה אמלאך ואמלילה: יולדות. בשעת לידתן: שלש עבירות. הן דמתניתין: ילדות. בחורות ואפילו שלש בשעת לידה: רבי אחא אומר. הילדות מתות על עון שמכבסות: ארנא. כך היו קורין מגדלות שלהם פריטי"י ובלשוננו משטי"ר: צים עם. לשון ציוי שמתקצין בו הכל: ולארון הקדש ארנא. ואין קורין אותו ארון הקדש: בדקי (ו). עונות שזדקין אותן בהן בשעת סכנה כרבנן לאמרי יולדות: דבקי. שמדבקין ומקיצין מיתה לפני זמנה כר' אלעזר דמי ילדות: ונמסרו

(א) ע"י ערוך ערך כג.